

นโยบายด้านการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อววน.)
โดย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
นางสาวสุตาวรรณ หวังศุภกิจโกศล

กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) เป็นกระทรวงแห่งปัญญา โอกาส และอนาคต มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศผ่านการพัฒนากำลังคน การสร้างองค์ความรู้ งานวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรม รวมถึงเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยมีหน่วยงานในสังกัดและกำกับดูแลกว่า 100 แห่ง อาทิ หน่วยงานราชการ มหาวิทยาลัย สถาบันวิจัย องค์การมหาชน และรัฐวิสาหกิจ

ทั้งนี้ เพื่อให้การขับเคลื่อนงานของกระทรวงการอุดมศึกษาฯ เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และเป็นกลไกสำคัญในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ขับเคลื่อนเศรษฐกิจหรืออุตสาหกรรมใหม่ จึงกำหนดนโยบายเพื่อเป็นทิศทางในการขับเคลื่อนงาน ใน 2 ด้านหลัก ดังนี้

1. ด้านการพัฒนากำลังคน

กระทรวงการอุดมศึกษาฯ ให้ความสำคัญกับการลดความเหลื่อมล้ำ เพิ่มความเสมอภาคทางการศึกษา และการพัฒนากำลังคนเพื่อตอบสนองความต้องการของประเทศทั้งในปัจจุบันและอนาคต

1.1 ส่งเสริมทุนการศึกษาเพื่อความเสมอภาค : สนับสนุนค่าสมัครสอบ TCAS เพื่อลดภาระให้กับนักเรียนและผู้ปกครอง โดยจะสนับสนุนค่าสมัครสอบ TGAT ในอัตรา 140 บาทต่อคน และค่าสมัครสอบรอบ 3 (Admission) ในระบบ TCAS โดยผู้สมัครสามารถเลือกสมัครได้สูงสุด 7 อันดับฟรี ในอัตรา 600 บาทต่อคน นอกจากนี้ ยังจะสนับสนุนค่าสมัครสอบวัดความถนัดทางวิชาการและวิชาชีพ TPAT1-5 ซึ่งคาดว่าจะมีนักเรียนและผู้ปกครองได้รับประโยชน์กว่า 733,750 คน

1.2 ทุนสนับสนุนนักศึกษาและเยาวชน : เน้นกลุ่มเปราะบาง และกลุ่มพื้นที่ห่างไกล เช่น ทุนการศึกษาสำหรับนักศึกษาพิการ นักศึกษาเรียนดีแต่ยากจน เยาวชนในพื้นที่ห่างไกล และ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมถึงทุนอื่นๆ ซึ่งจะสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง

1.3 ทุนสำหรับเด็กเรียนดีและกำลังคนเฉพาะทาง : จัดสรรทุนสำหรับเด็กเรียนดีในระดับปริญญาตรีถึงปริญญาเอก โดยเน้นการส่งเสริมกำลังคนตามความต้องการของประเทศ และจะปรับเงื่อนไขการรับทุนและการใช้ทุนเพื่อให้ผู้รับทุนสามารถสร้างประโยชน์ในภาคเอกชนนอกเหนือจากภาครัฐ นอกจากนี้ มีทุนเพื่อพัฒนากำลังคนเฉพาะทางในสาขาที่มีความต้องการเร่งด่วน เช่น อุตสาหกรรมเซมิคอนดักเตอร์และอิเล็กทรอนิกส์ขั้นสูง, AI, EV และ Soft Power ในด้านต่างๆ เช่น อาหาร การท่องเที่ยว และกีฬา

2. ด้านการพัฒนาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

2.1 เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการกองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (กองทุน ววน.) : เน้นประสิทธิภาพในการบริหารกองทุน การจัดสรรทุน และงบประมาณไปยังหน่วยบริหารจัดการทุน (PMU) รวมถึงจาก PMU ไปยังมหาวิทยาลัยและนักวิจัยต้องเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ครอบคลุมทุกมิติ ทั้งการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในพื้นที่ ธุรกิจชุมชน SMEs อุตสาหกรรมสมัยใหม่ รวมถึงการวิจัยที่ส่งเสริมการสร้างองค์ความรู้ใหม่และการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมขั้นสูง

2.2 ยกระดับเกษตรกรรมด้วย ววน. : ส่งเสริมการนำวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมไปช่วยสนับสนุนภาคเกษตร ซึ่งเป็นภาคส่วนที่มีการจ้างงานจำนวนมาก โดยจะถ่ายทอดเทคโนโลยีและองค์ความรู้เพื่อเพิ่มผลผลิต ลดต้นทุน ยกระดับคุณภาพผลผลิต และนำเทคโนโลยีการเกษตรที่ทันสมัย เช่น เกษตรอัจฉริยะ (Smart Farming) มาใช้ในการควบคุมปัจจัยการผลิตได้อย่างแม่นยำ โดยเฉพาะในพืชเศรษฐกิจหลัก เช่น ข้าว อ้อย มันสำปะหลัง และยางพารา

2.3 ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยด้วย ววน. : ใช้ ววน. ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย แก้ไขปัญหาทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และภัยพิบัติ เช่น PM 2.5 น้ำท่วม และภัยแล้ง โดยให้น้องค์ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรมมาใช้ เช่น ระบบติดตามสถานการณ์น้ำ แอปพลิเคชัน Thai Water การใช้ภาพถ่ายดาวเทียมเพื่อติดตามพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากน้ำท่วม ซึ่งช่วยในการเฝ้าระวัง แจ้งเตือน วิเคราะห์ วางแผน และตัดสินใจแก้ไขปัญหา รวมถึงสนับสนุนเครือข่ายมหาวิทยาลัยในพื้นที่เพื่อช่วยแก้ไขปัญหาน้ำ นอกจากนี้ ยังมีการใช้ข้อมูลดาวเทียมในการติดตามและประเมินสถานการณ์ PM 2.5 ผ่านแอปพลิเคชัน "เช็คฝุ่น" โดยกระทรวงการอุดมศึกษาฯ จะเน้นการบูรณาการการทำงานร่วมกับหน่วยงานต่างๆ

2.4 ส่งเสริมการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้และอุตสาหกรรมสมัยใหม่ : สนับสนุนการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ และส่งเสริมการสร้างอุตสาหกรรมสมัยใหม่ของประเทศ ทั้งจากการดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ และการสร้าง Deep Tech Start-up ในประเทศ เช่น ยานยนต์สมัยใหม่, อาหารแห่งอนาคต, เศรษฐกิจอวกาศ (Space Economy), AI, เซมิคอนดักเตอร์ และอิเล็กทรอนิกส์ขั้นสูง

2.5 ผลักดันงานวิจัยและนวัตกรรมเพื่อสร้างเศรษฐกิจฐานรากยกระดับรายได้ประชาชนในพื้นที่ : โดยการนำผลงานวิจัย องค์ความรู้ และนวัตกรรม มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาท้องถิ่น เช่น การนำเทคโนโลยี/นวัตกรรมมาปรับปรุงในกระบวนการผลิตเพื่อลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต และพัฒนา/ต่อยอดผลิตภัณฑ์สินค้าและบริการ รวมถึงบรรจุภัณฑ์ให้ได้มาตรฐาน การใช้เทคโนโลยี Smart Farm ในภาคเกษตร การพัฒนาทักษะ (Reskill/Upskill) ที่จำเป็นในการประกอบอาชีพ รวมถึงการใช้ผลงานวิจัย องค์ความรู้เพื่อแก้ไขปัญหาในพื้นที่ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม เพื่อเพิ่มความเข้มแข็งให้กับเศรษฐกิจฐานราก สามารถพึ่งพาตนเองได้และกระจายรายได้สู่ชุมชน

2.6 ยกระดับและพัฒนาธุรกิจชุมชนและ SMEs : ด้วยการถ่ายทอดองค์ความรู้ การใช้ประโยชน์จากโครงสร้างพื้นฐานด้าน ววน. เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ รวมถึงการปรับปรุงและแก้ปัญหาในกระบวนการผลิต การร่วมวิจัยและพัฒนาที่มุ่งเน้นให้เกิดการต่อยอดงานวิจัยที่ประสบความสำเร็จในระดับห้องปฏิบัติการสู่การใช้ประโยชน์ในภาคอุตสาหกรรม ส่งเสริมการมีระบบนิเวศที่เอื้อต่อการพัฒนาเทคโนโลยีในระดับพื้นฐานสู่เชิงพาณิชย์ สนับสนุนเงินทุน มีหน่วยงานที่ทำหน้าที่บ่มเพาะ และให้คำปรึกษาในการพัฒนาธุรกิจชุมชน SMEs และ Startup ที่มีฐานจากงานวิจัย เพื่อยกระดับธุรกิจชุมชนและ SMEs ให้สามารถพึ่งพาตนเอง ได้มีศักยภาพในการแข่งขัน โดยมีเป้าหมายยกระดับและพัฒนาธุรกิจชุมชนและ SMEs เป้าหมาย 250,000 กลุ่มภายในปี 2570

2.7 สร้างเมืองศูนย์กลางทางเศรษฐกิจและเมืองสร้างสรรค์ : จะช่วยในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของเมืองต่างๆ การพัฒนากำลังคน พัฒนาทักษะ ผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน ในแต่ละพื้นที่ การถ่ายทอดเทคโนโลยี องค์ความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรมไปยังภาคเอกชนและชุมชนเพื่อพัฒนาธุรกิจ รวมถึงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่ ซึ่งที่ผ่านมา กระทรวงการอุดมศึกษาฯ ได้ร่วมดำเนินการผลักดัน น่านเมืองเข้มแข็งด้านศิลปวัฒนธรรมสู่ น่านเมืองสร้างสรรค์ (Nan Creative City) โดยการนำเอาทรัพยากรศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นผสมผสานงานวิจัย องค์ความรู้ ซึ่งจะทำให้ศิลปวัฒนธรรมมีความเข้มแข็งและต่อยอดขึ้นมา จากเดิม ปัจจุบันมีเมืองเศรษฐกิจสีเขียว เมืองน่าอยู่ เมืองสร้างสรรค์ เมืองเรียนรู้ จำนวน 20 เมืองใน 19 จังหวัด

2.8 สร้างอุตสาหกรรมพื้นที่เพื่อการสร้างงานและกระจายรายได้ในท้องถิ่น : สนับสนุนเทคโนโลยีพร้อมใช้ องค์ความรู้ในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม ต่อยอดงานวิจัยให้ใช้ประโยชน์ได้ในเชิงพาณิชย์ รวมทั้งการสร้างระบบนิเวศที่เอื้อต่อการดำเนินการของภาคอุตสาหกรรม สนับสนุนการพัฒนาบุคลากรในพื้นที่เพื่อรองรับอุตสาหกรรมในพื้นที่ เพื่อให้เกิดการจ้างงานในพื้นที่ ซึ่งเป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ให้ยั่งยืนต่อไปในอนาคต โดยกระทรวงการอุดมศึกษาฯ จะร่วมขับเคลื่อนคลัสเตอร์อุตสาหกรรมในพื้นที่และโครงการเขตนวัตกรรมระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EECi) ในพื้นที่วังจันทร์วัลเลย์ จังหวัดระยอง ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้เกิดการวิจัยและพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก ถือว่าเป็นกลไกสำคัญในการเป็นศูนย์กลางการค้า การลงทุน และกำลังคนของประเทศและภูมิภาค

2.9 สร้าง “1 มหาวิทยาลัย 1 ภารกิจ เพื่อท้องถิ่น” โดยใช้ศักยภาพของกำลังคน องค์ความรู้ และเทคโนโลยีของกระทรวงการอุดมศึกษาฯ ในการพัฒนาพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรมและสร้างผลกระทบที่ชัดเจนผ่าน อว. ส่วนหน้าประจำจังหวัด สถาบันการศึกษา และหน่วยงานเพื่อช่วยแก้ไขปัญหาในพื้นที่ทั้งปัญหาเศรษฐกิจและสังคมอย่างต่อเนื่อง เช่น ปัญหาผลผลิตเกษตรตกต่ำ ปัญหาสภาพดิน ปัญหาโรคพืช ปัญหาแปรรูปสินค้า ปัญหา PM 2.5 ปัญหาน้ำท่วมน้ำแล้ง คุณภาพน้ำ และปัญหาขยะ เป็นต้น